

Vai trò của Trung Quốc trong làn sóng Fentanyl bất hợp pháp lan tràn khắp Hoa Kỳ

Anne Zhang & Sean Tseng

Ký giả điều tra cho biết, Bắc Kinh không những không hạn chế sản xuất fentanyl mà còn khuyến khích hoạt động này.

Sử dụng quá liều fentanyl đã trở thành nguyên nhân gây tử vong hàng đầu cho thanh niên Mỹ kể từ năm 2019. Chính phủ Hoa Kỳ cho biết Trung Quốc vẫn là nguồn cung cấp chính các hóa chất tiền thân (hay tiền chất) cho loại thuốc này, sau đó các băng đảng ma túy Mexico kiểm soát và bào chế thành các loại opioid tổng hợp để đưa vào Hoa Kỳ.

Để đối phó với mối đe dọa ngày càng tăng của fentanyl bất hợp pháp, năm ngoái (2022), các nhà lập pháp lưỡng đảng đã đưa ra “Đạo luật Chấm dứt Fentanyl” (End Fentanyl Act), một dự luật được thiết kế nhằm mục đích chống lại dòng chảy fentanyl vào Hoa Kỳ bằng cách tăng cường việc thực thi pháp luật ở biên giới.

Dự luật này sẽ yêu cầu “Cục Hải quan và Biên phòng Hoa Kỳ rà soát và cập nhật, nếu cần, các hướng dẫn và chính sách liên quan đến kiểm tra tại các cảng nhập cảnh để bảo đảm tính nhất quán của các hoạt động kiểm tra nhằm phát hiện hiệu quả hoạt động bất hợp pháp dọc biên giới, chẳng hạn như vận chuyển trái phép ma túy và người.”

Đạo luật Xóa bỏ Ma túy và Xây dựng các Công cụ Mới Hiệu quả để Giải quyết những Tồn thất về Nhân mạng Hàng năm của Quốc gia (hay END FENTANYL) đã được Thượng nghị sĩ Rick Scott (Cộng Hòa-Florida) giới thiệu hồi tháng 06/2022 cùng với các đồng sự lưỡng đảng.

Hôm 14/12/2022, dự luật này đã được Thượng viện đồng thuận thông qua và chuyển đến Hạ viện, nơi Dân biểu Michael Guest (Cộng Hòa-Missouri, Địa hạt bầu cử số 3) và Dân biểu David Trone (Dân Chủ-Maryland, Địa hạt bầu cử số 6) đã giới thiệu về một dự luật tương tự ở Hạ viện.

Ông Trone cho biết hôm 13/12/2022, “Có quá nhiều người Mỹ đã thiệt mạng vì dùng opioid quá liều và hàng triệu người khác hiện đang mắc chứng rối loạn sử dụng chất gây nghiện. Hãy hợp lực lại, chúng ta phải làm mọi thứ có thể để ngăn chặn dòng chảy fentanyl bất hợp pháp vào các cộng đồng của chúng ta.”

Ông Trone cho biết “99% fentanyl đến từ các loại thuốc tiền thân từ Trung Quốc, sau đó những tiền chất này được hai băng đảng Jallisco và Sinoloa điều chế, và họ là những người đang đưa các hợp chất này qua biên giới,” nói thêm rằng điều quan trọng là phải ngăn chặn điều này ngay từ nguồn cấp.

Đội chó nghiệp vụ của Cục Hải quan và Biên phòng Hoa Kỳ đang kiểm tra các phương tiện để tìm hàng lậu trong một hàng xe đang xếp hàng chờ vào Hoa Kỳ tại Cảng nhập cảnh San Ysidro ở San Ysidro, California, vào ngày 02/10/2019. (Ảnh: Sandy Huffaker/AFP qua Getty Images).

Một loại độc dược

Fentanyl là một loại opioid tổng hợp mạnh, mạnh hơn heroin tới 50 lần, và mạnh hơn morphine tới 100 lần. Các nhà sản xuất thuốc bất hợp pháp đã thêm fentanyl vào heroin, cocaine, methamphetamine, và các loại thuốc khác để làm cho các loại thuốc đó mạnh hơn và chi phí sản xuất rẻ hơn.

Chỉ cần hai miligam opioid tổng hợp này — tương đương với 10–15 hạt muối ăn — được xem là một liều lượng gây tử vong. Thử nghiệm trong phòng thí nghiệm là cách duy nhất để biết có bao nhiêu fentanyl được đưa vào một viên thuốc hoặc bột.

Fentanyl vẫn là nguyên nhân gây tử vong hàng đầu cho người Mỹ trong độ tuổi từ 18 đến 45 kể từ năm 2019, vượt qua cả số người tử vong do tự tử, tai nạn xe hơi, COVID-19, và ung thư, theo dữ liệu của CDC được nhóm vận động của Hoa Kỳ có tên là Các Gia đình Chống lại Fentanyl tổng hợp trong một báo cáo tháng 12/2021.

Vào năm 2021, số ca tử vong do dùng thuốc quá liều ở Hoa Kỳ đã vượt qua con số 100,000 người. Fentanyl bất hợp pháp chiếm hơn 64,000 ca trong số những ca tử vong đó, con số này đã tăng gấp đôi kể từ năm 2019.

Phần lớn fentanyl được sản xuất hàng loạt ở Mexico sử dụng các tiền chất từ Trung Quốc trước khi được ép thành viên hoặc trộn với các loại thuốc giả khác được làm trông giống như Xanax, Adderall, hoặc oxycodone.

Các loại thuốc giả này sau đó được bán cho những người mua vô ý. Hầu hết những người sử dụng fentanyl đều cho rằng họ đang dùng heroin và trộn những viên thuốc đó với các loại thuốc khác hoặc sử dụng quá liều.

Các hình dạng khác nhau của fentanyl. (Ảnh: Đại học Houston)

Vấn đề ma túy bị vũ khí hóa

Thành phố Vũ Hán của Trung Quốc được mệnh danh là thủ đô fentanyl của thế giới. Sau đợt bùng phát đầu tiên của virus corona (COVID-19), những gián đoạn đối với sản xuất và cung ứng fentanyl ở Vũ Hán đã gây ra một phản ứng dây chuyền ảnh hưởng đến việc sản xuất fentanyl và methamphetamine ở Mexico, khiến giá thuốc ngoài đường phố tăng vọt trên khắp Hoa Kỳ.

Theo Tiến sĩ Anders Corr, nhà phát hành của Tạp chí Rủi ro Chính trị, Trung Quốc đã đóng một vai trò quan trọng trong việc làm tràn ngập fentanyl khắp Hoa Kỳ, và chính quyền này hiện đang vũ khí hóa vấn đề ma túy để chống lại Hoa Kỳ.

“Trung Quốc đang ràng buộc vấn đề về fentanyl và các cuộc đàm phán với các vấn đề hoàn toàn khác biệt như vấn đề Đài Loan. Vì vậy, khi bà Pelosi đến thăm Đài Loan, một trong những cách mà Trung Quốc trả đũa Hoa Kỳ là ngừng đàm phán về vấn đề fentanyl,” ông Corr nói với chương trình “Trung Quốc Tiêu Điểm” trên NTD, một hãng thông tấn cùng hệ thống với The Epoch Times.

Sau chuyến đi của Chủ tịch Hạ viện Nancy Pelosi (Dân chủ-California) tới Đài Loan hồi đầu tháng 08/2022, Đảng Cộng sản Trung Quốc (ĐCSTQ) đã áp dụng một loạt biện pháp để trả đũa Hoa Kỳ.

Bắc Kinh tuyên bố đình chỉ các cuộc đàm phán và hợp tác song phương với Hoa Kỳ liên quan đến hồi hương người nhập cư bất hợp pháp, hỗ trợ tư pháp hình sự, đàm phán về khí hậu, tội phạm xuyên quốc gia, và “các chương trình phòng chống ma túy.”

Tuy nhiên, theo ông Ben Westhoff, một ký giả điều tra từng đoạt giải thưởng, người đã từng đóng giả để điều tra một số hoạt động fentanyl của Trung Quốc, ĐCSTQ chưa bao giờ hạn chế việc sản xuất và xuất cảng các loại hóa chất bất hợp pháp ở Trung Quốc.

Ngược lại, ông Westhoff phát hiện ra rằng ĐCSTQ còn trợ cấp cho một số nhà sản xuất fentanyl của Trung Quốc.

Cục Hải quan và Biên phòng Hoa Kỳ đã thu giữ khoảng 47,000 viên thuốc fentanyl cầu vồng, 186,000 viên thuốc fentanyl màu xanh dương và 6.5 pound (2.95 kg) ma túy đá giấu trong ngăn sàn của một phương tiện tại cảng nhập cảnh Nogales ở biên giới phía nam với Mexico hôm 03/09/2022. (Ảnh: Cục Hải quan và Biên phòng Hoa Kỳ)

Trong một cuộc phỏng vấn với NPR hồi tháng 04/2019, ông Westhoff cho biết, “vấn đề lớn ở Trung Quốc là rất nhiều loại thuốc này, vốn bị cấm ở Hoa Kỳ, nhưng vẫn hợp pháp ở Trung Quốc, [ông nói thêm rằng các công ty Trung Quốc] có thể sản xuất những viên thuốc này với sự hỗ trợ đầy đủ của chính quyền và về căn bản họ đã và đang vận chuyển trái phép vào Hoa Kỳ.”

Ông nói rằng Trung Quốc đã tìm cách khuyến khích xuất cảng các loại thuốc gây hại và bất hợp pháp này vì đây là một phân mang tính sống còn đối với nền kinh tế của họ. Và để phát triển việc xuất cảng mặt hàng này, họ bắt đầu cung cấp các khoản trợ cấp và giảm thuế cho các công ty hóa chất sản xuất và xuất cảng các loại thuốc đó.

Ông Westhoff cho biết, “Không những Trung Quốc không làm đủ mạnh để kiềm chế ngành công nghiệp này. Mà họ còn thực sự đang khuyến khích ngành công nghiệp này thông qua một loạt các khoản giảm thuế, trợ cấp, và các khoản tài trợ khác.”

Hồi tháng 12/2018, khi được hỏi về cam kết của Trung Quốc với Hoa Kỳ trong việc cấm những chất gây nghiện này, ông Westhoff cho biết, Trung Quốc thực sự không có ý định tuân theo.

Ông nói, “Tôi nghĩ rằng chúng ta có thể nghe thấy Trung Quốc nói là họ đã cấm tất cả các chất tương tự như fentanyl, các loại thuốc giống như fentanyl. Hiện nay, làm điều đó trên giấy tờ là một chuyện, nhưng việc thực thi mới là phần mà Trung Quốc thực sự chậm trễ.”

“Họ không có đủ người trên thực địa để thực thi những điều luật mà họ viết trong cuốn sách. Và thông thường, có nhiều cấp chính quyền tranh đấu và bất hòa với nhau. Vì vậy, quý vị có thể có một quan chức cấp tỉnh muốn để các công ty này tiếp tục làm những gì họ đang làm vì việc này mang lại nhiều doanh thu hơn cho khu vực.” Ông nói thêm rằng các nhà sản xuất chỉ cần điều chỉnh một chút công thức hóa học của fentanyl để hợp pháp hóa chất này.

Khi ông Weissoff đến thăm một phòng thí nghiệm sản xuất fentanyl của Trung Quốc, ông đã tìm thấy một lượng lớn hóa chất này chất thành đống cao trên sàn phòng thí nghiệm, khiến ông nhớ đến “cảnh trong [tác phẩm điện ảnh năm 1983] Scarface, trong đó [diễn viên người Mỹ] Al Pacino đang ngồi ở cái bàn chất đầy những đống bạc phiến.”

Một bức ảnh cho thấy khoảng 1 triệu viên thuốc fentanyl giả bị thu giữ ở Inglewood, California, tháng 07/2022. (Ảnh: Cơ quan Phòng chống Ma túy)

Chiến đấu với cuộc khủng hoảng ma túy

Trong báo cáo tháng 01/2020 ([pdf](#)) của mình, Cơ quan Phòng chống Ma túy Hoa Kỳ (DEA) đã trình bày rõ ràng rằng Trung Quốc là “nguồn cung cấp chính” fentanyl được buôn lậu vào Hoa Kỳ.

Báo cáo của DEA cho biết: “Trung Quốc vẫn là nguồn cung cấp chính của fentanyl và các chất liên quan đến fentanyl được buôn bán qua đường bưu điện quốc tế và các hoạt động vận chuyển nhanh, cũng như là nguồn chính cho tất cả các chất liên quan đến fentanyl được buôn bán vào Hoa Kỳ.”

Hồi tháng 10/2018, cựu Tổng thống (TT) Donald Trump đã ký một gói dự luật lưỡng đảng về vấn đề nghiện opioid mà ông gọi là “dự luật lớn nhất và duy nhất để chống lại cuộc khủng hoảng ma túy trong lịch sử của quốc gia chúng ta.”

Đạo luật Ngăn ngừa Rối loạn Sử dụng Chất kích thích Thúc đẩy Điều trị và Phục hồi khỏi Opioid (SUPPORT) cho Bệnh nhân và Cộng đồng phân bổ các nguồn lực để điều trị và phòng ngừa, bao gồm tăng cường hỗ trợ cho các bà mẹ và tù nhân. Đáng chú ý là, dự luật dành 6 tỷ USD cho việc ngăn ngừa, điều trị chứng nghiện opioid và các vấn đề phụ trợ khác liên quan đến lạm dụng.

Bao gồm trong dự luật này là Đạo luật Ngăn chặn Buôn bán và Sử dụng Quá liều Thuốc tổng hợp (STOP), nhằm mục đích hạn chế dòng opioid được gửi qua hệ thống bưu điện, và tăng cường phối hợp giữa Dịch vụ Bưu chính Hoa Kỳ và Cục Hải quan và Biên phòng Hoa Kỳ.

Đạo luật STOP sẽ yêu cầu tất cả bưu tín gửi từ ngoại quốc qua Dịch vụ Bưu chính Hoa Kỳ phải được ghi thông tin chi tiết trên từng bưu kiện. Đạo luật này cũng sẽ đòi hỏi dữ liệu điện tử tân tiến chính xác (AED) đối với các lô bưu phẩm quốc tế, và phải được nộp cho Cục Hải quan và Biên phòng trước khi vận chuyển.

Dưới áp lực từ chính phủ TT Trump, Trung Quốc buộc phải tăng tỷ lệ tuân thủ gửi dữ liệu gói hàng quốc tế.

Theo phản hồi từ các giám đốc điều hành của Dịch vụ Bưu chính Hoa Kỳ (USPS), khối lượng các chuyển hàng gửi đến từ Trung Quốc có AED đã tăng từ 32% vào tháng 10/2017 lên 85% vào tháng 05/2019.

Dịch vụ bưu chính cho biết Đạo luật STOP đã cải thiện đáng kể khả năng thu giữ fentanyl và các loại opioid tổng hợp từ cơ quan này.

Các túi nhựa chứa Fentanyl được trưng bày trên bàn tại khu vực của Cục Hải quan và Biên phòng Hoa Kỳ ở trung tâm phân loại thư và bưu kiện quốc tế International Mail Facility tại Phi trường Quốc tế O'Hare ở Chicago, Illinois, vào ngày 29/11/2017. (Ảnh: Joshua Lott/Reuters)

Né tránh các quy định của Hoa Kỳ

Vào tháng 05/2019, dưới sự kêu gọi của chính phủ TT Trump, Bắc Kinh đã đưa tất cả các dạng fentanyl và các hợp chất tương tự đã được biết trong thời điểm đó, vào danh sách kiểm soát xuất cảng ma túy. Tuy nhiên, fentanyl bất hợp pháp từ Trung Quốc vẫn có mặt ở khắp nơi trong Hoa Kỳ.

Theo một báo cáo ([pdf](#)) vào tháng 08/2021 do Ủy ban Đánh giá An ninh và Kinh tế Hoa Kỳ-Trung Quốc công bố, các nhà sản xuất fentanyl Trung Quốc đã tìm kiếm các con đường mới để lách luật. Mỗi khi Trung Quốc đưa một chất fentanyl vào danh sách kiểm soát, thì các nhà sản xuất Trung Quốc lại điều chỉnh hợp chất đó để tạo ra một sản phẩm mới chứa fentanyl.

Để trốn tránh các quy định của Hoa Kỳ, các nhà sản xuất fentanyl của Trung Quốc đã chuyển thị trường chính của họ sang Mexico. Các băng đảng Mexico sử dụng các hỗn hợp tiền chất được nhập cảng từ Trung Quốc để sản xuất các sản phẩm fentanyl với số lượng lớn, sau đó nhập lậu vào Hoa Kỳ.

Trước đây, các băng đảng buôn bán ma túy Mexico đã tham gia trồng cây thuốc phiện, một loại cây có hoa được sử dụng để sản xuất heroin. Nhưng khi chính phủ Mexico tăng cường những nỗ lực để xóa bỏ các cánh đồng thuốc phiện của quốc gia này, thì các băng đảng ma túy lại chuyển sang sản xuất fentanyl tổng hợp, vốn có nguy hiểm hơn nhiều và mang lại lợi nhuận cao.

Theo Cục Hải quan và Biên phòng, từ năm 2020 đến năm 2022, lượng fentanyl mà cơ quan này thu giữ đã tăng vọt. Trong năm kết thúc vào tháng 09/2022, CBP đã thu giữ mức kỷ lục 14,700 pound (khoảng 6,667kg) fentanyl, so với 11,200 pound (khoảng 5,080kg) vào năm 2021 và 4,800 pound (khoảng 2,177kg) vào năm 2020.

DEA ước tính rằng một kilogram (khoảng 2.2 pound) fentanyl dạng bột từ Trung Quốc có thể trị giá vài ngàn dollar. Và nếu biến số bột này thành hàng trăm ngàn viên thuốc giả. Chỉ cần bán trên đường phố, thì thương vụ này cũng có thể thu về lợi nhuận hàng triệu dollar.

Vì háo lợi, những kẻ buôn bán ma túy sử dụng xe hơi riêng, người đi bộ, và xe thương mại để vận chuyển lậu fentanyl vào Hoa Kỳ thông qua các trạm nhập cảnh.

Những trái dứa chứa đầy fentanyl bị chính phủ Mexico thu giữ ở Puerto Libertad, Mexico, hôm 01/12/2022, trong một cảnh tĩnh lấy từ video. (Ảnh: Văn phòng Tổng công tố Mexico qua AP/Ảnh chụp qua màn hình của The Epoch Times)

Rửa tiền

Báo cáo tháng 08/2021 ([pdf](#)) của Ủy ban Đánh giá An ninh và Kinh tế Hoa Kỳ-Trung Quốc cho biết Bắc Kinh đã hợp tác hời hợt với Hoa Kỳ trong các cuộc điều tra rửa tiền, truy tố hình sự, và hỗ trợ pháp lý trong các vụ việc đang diễn ra.

Báo cáo cho biết, “Các cơ quan quản lý của Trung Quốc tiếp tục trì hoãn các yêu cầu tiếp cận để kiểm tra và điều tra các địa điểm sản xuất hóa chất bất hợp pháp tiềm năng nơi sản xuất ra các loại tiền chất. [Và] các yêu cầu thường bị trì hoãn trong nhiều ngày, đủ thời gian để cho bất kỳ hoạt động bất hợp pháp nào tháo chạy hoặc thu dọn cơ sở của mình.”

Ngoài ra, hệ thống tài chính của Trung Quốc cũng được sử dụng để rửa tiền cho các băng đảng ma túy Mexico. Trong một vụ rửa tiền duy nhất vào tháng 11/2018, một số

công dân Trung Quốc đã bị chính quyền Hoa Kỳ bắt giữ với cáo buộc rửa tiền từ 25 đến 65 triệu USD cho các băng đảng ma túy.

Theo báo cáo, những kẻ rửa tiền Trung Quốc tận dụng các ứng dụng liên lạc di động được mã hóa như WeChat để chuyển một khoản tiền lớn từ Hoa Kỳ sang Trung Quốc và sau đó quay trở lại Mexico với “tốc độ cường đại, sự thận trọng, và hiệu quả cao.”

Một cuộc điều tra tiết lộ rằng một khi những kẻ rửa tiền ở Trung Quốc chuyển tiền thu được từ ma túy bất hợp pháp vào hệ thống tài chính của Trung Quốc, một phần trong số tiền đó được sử dụng để mua hàng tiêu dùng hoặc mua nhiều tiền chất hơn, xoay vòng số tiền đó trở lại nền kinh tế. Và sau đó, tiền, hàng tiêu dùng, hoặc tiền chất được chuyển ngược ra khỏi Trung Quốc cho băng đảng ma túy ở Mexico.

Báo cáo cho biết thêm: “Vì khoản tiền này rất khó để theo dõi nên các loại tiền ảo có thể chuyển đổi hoặc các loại mã kim như Bitcoin, Ethereum, hoặc Monero đã trở thành một phương tiện phổ biến.”